GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 18. *Joi, 23 Ianuariu (4. Fevruarie).* 1886.

Situațiunea politică și Austro-Ungaria.

De când puternicul cancelarŭ alŭ Germaniei, a îndreptatŭ tunete și fulgere contra Polonilorŭ și a polonismului, se sémte în atmosfera politică ceva, ce pare a prevesti o apropiată furtună. Resentimentulŭ ce l'au produsŭ în Austro-Ungaria acusațiunile contra polonismului ale principelui Bismarck nu este nicĭdecum favorabilŭ, căcĭ nu puteau ca aceste acusațiunĭ sĕ nu lovéscă și în Polonii Galiției, carĭ astăḍĭ suntŭ la guvernŭ în Austria, ba imputările ce le face cancelarulŭ Germanilorŭ din causa moliciunei lorŭ atingŭ și pe Cehĭ și pe Maghiarĭ în mĕsură nu neînsemnată.

Vomŭ reveni mai pe largŭ asupra acestei importante cestiunĭ. Deocamdată aflămŭ cu cale a reproduce unŭ interesantŭ articulŭ din fóia opposițională *„Budapester Tagblatt“* dela 1 Februarie, în care se apreciéză situațiunea generală politică în următorulŭ modŭ:

„Orizontulŭ politicŭ nu mai strălucesce în azurulŭ lui limpede și nuorĭ negri aparŭ pe firmamentŭ, carĭ ne vestescŭ vijelia amenințătóre. Ce-i dreptŭ, discursurile tronurilorŭ și enunciațiunile oficiale ale miniștrilorŭ europenĭ ne spunŭ, că ceriulŭ ar fi câtŭ se póte de seninŭ, dér o singură privire e de ajunsŭ, spre a ne înfățișa tóte aceste asigurărĭ numai ca nisce pie dorințe. Intr'adevĕrŭ, situațiunea politică în Europa e fórte seriósă și conducĕtorii politicei esterióre a monarchiei nóstre pórtă în momentulŭ de față sarcina unei îndoite responsabilitățĭ. Fi-vorŭ conducĕtorii politicei esterióre a Austro-Ungariei destulŭ de înțelepțĭ și tarĭ, spre a delătura periculele amenințătóre? Fi-vorŭ ei în stare a conduce mai departe corabia statului cu tótă furtuna, ce se ridică, așa ca sĕ-șĭ pótă continua drumulŭ fără a suferi stricăciune? Aceste între bărĭ se impunŭ fiecărui patriotŭ, dér nimenĭ nu voiesce sĕ rĕspundă la ele.“

„Décă trecemŭ în revistă cele mai nouĕ evenimente politice, ne aparŭ astăḍĭ ca cele mai însemnate momente politice: *schimbarea ministeriului în Anglia, discusiunile asupra Polonilorŭ în parlamentulŭ germanŭ, demonstrațiunea navală europénă și încurcăturile în peninsula balcanică.* In adevĕrŭ, fiecare din aceste aparițiunĭ ar fi în stare a deștepta îngrijirĭ. Sĕ vorbimŭ mai întâi despre schimbarea în Anglia. Ministerulŭ conservativŭ a căḍutŭ și este înlocuitŭ de unŭ cabinetŭ liberalŭ. Amŭ avutŭ ocasiune de a vedé asemenĭ schimbărĭ în cursulŭ celorŭ ḍece anĭ din urmă în Anglia de repețite orĭ. Și noua schimbare de ministerŭ ni-ar puté lăsa indeferințĭ, décă nu ar fi fostŭ însărcinatŭ cu formarea cabinetului Mr. *Gladstone,* „bunulŭ moșnégŭ“ cum îi ḍicŭ în Anglia. Mr. Gladstone este unŭ dușmanŭ înverșunatŭ alŭ Austro-Ungariei, ba chiarŭ unŭ dușmanŭ alŭ monarchiei nóstre. De repețite orĭ șĭ'a vĕrsatŭ mânia în scrierĭ periodice și vorbirĭ în contra monarchiei, și odată în mânia sa a mersŭ până a ofensa pe Impĕratulŭ-Rege. Adevĕratŭ că mai târḍiu șĭ-a retrasŭ ofensa, cu tóte astea acestŭ faptŭ caracteriséză destulŭ de bine caracterulŭ și sentimentele sale. Dér de amŭ puté uita tóte celelalte, nu ne este ertatŭ a uita marile cuvinte: „Hands off“ (josŭ mânile!) ce le-a adresatŭ monarchiei nóstre. Cu strigarea: „josŭ mânile!“ a voitŭ Gladstone *sĕ-i interḍică monarchiei austro-ungare orĭ-ce acțiune în peninsula balcanică.* In adevĕrŭ, politicii monarchiei arŭ fi trebuitŭ sĕ pérdă totŭ sentimentulŭ de onóre, ca sĕ pótă uita vreodată acéstă cutezare a lui Mr. Gladstone“.

„Nu mai puținŭ neîmbucurătóre sunt întêmplările în dieta prusiană. Nu voimŭ sĕ recapitulămŭ aicĭ tóte acele stranie întêmplărĭ, ce s'au petrecutŭ ḍilele aceste în Berlinŭ. Discusiunea asupra Polonilorŭ cu tóte momentele ei istorice este încă viuă în memoria cetitorilorŭ noștri. Dér ni se pare, că acéstă discusiune aruncă *lumină și asupra relațiunilorŭ monarchiei nóstre cu Germania.* Numai ca în trécĕtŭ a împărtășitŭ Bismark, că în anulŭ 1866 Rusia a fost gata a năvăli asupra Austro-Ungariei. Față cu-o alianță Prusso-Russo-Italiană monarchia nóstră se 'nțelege că ar fi trebuitŭ sĕ 'ngenunche și — consecințele urméză de sine. Rusia, aliatulŭ de mulțĭ anĭ alŭ Austriei, care de atâtea orĭ — adevĕratŭ că numai spre stricăciunea patriei nóstre — a întrevenitŭ în favórea dinastiei habsburgice, a fost dér gata a părăsi pe Austria, ba mai multŭ, a năvăli asupra ei pe furișŭ mișelesce, în speranță că va duce cu sine o bogată pradă. *Și aceeașĭ Rusiă este aḍĭ aliată cu Austria-Ungaria!* Intâlnirile monarchilorŭ dela Skiernevice și Kremsier au pusŭ la cale o alianță, pe care față cu împărtășirile principelui de Bismarck nu-o putemŭ numĭ nicidecum naturală și fericită. Dér lucrulŭ de căpetenia este, *că și alianța nóstră cu Germania pierde din valóre prin nisce întêmplărĭ ca cele petrecute de curêndŭ în dieta prusiană.* Alianța cu Germania forméză temelia politicei esterióre a Austro-Ungariei. Póte că chiar întréga nóstră politică nu consistă decâtŭ în acésta răzimare pe Germania. Lăudatu-s'a multŭ acéstă alianță, ea încă și astăḍĭ este lăudată și în adevĕrŭ, ea merită a fi lăudată. Dér nicĭ aicĭ nu e aurŭ totŭ ce lucesce. Prin acéstă alianță Austro-Ungaria a câștigatŭ ce-i dreptŭ multŭ, dér a și pierdutŭ multŭ și este întrebarea, că óre câștigulŭ este mai mare decâtŭ paguba? — *Puterile europene s'au desvĕțatŭ de a mai calcula cu Austro-Ungaria,* căcĭ sciu, că ce voiescŭ cei din Berlinŭ, are valóre și pentru Viena. Și acésta orĭ și cum este regretabilŭ. Décă însă la acésta împrejurare se mai adaugă încă și întêmplărĭ, ca cele amintite în parlamentulŭ germanŭ, și décă se va dovodi într'o ḍi, că luptele pasionate de partidă în Germania șĭ-au ajunsŭ culmea și că Germania unită e de multŭ desbinată, atuncĭ fără îndoiélă și valórea unei alianțe cu ea scade și se nasce întrebarea, că óre bine a fostŭ, că în anii din urmă au gânditŭ și șĭ-au bătutŭ capulŭ pentru ómenii noștri de statŭ conducătorĭ totŭ numai cei din Berlinŭ?“

„Venimŭ acum a vorbi despre demonstrațiunea navală. Astăḍĭ se întrunescŭ corăbiile de rĕsboiu europene în portulŭ dela Canea și acésta va ajunge, credemŭ, spre a aduce pe Grecii la resonŭ. Amŭ puté sĕ întrebămŭ, décă monarchia nóstră are vr'unŭ interesŭ de a amenința pe Grecia? Posițiunea de putere mare a monarchiei nóstre, e naturalŭ că-i impune multe cheltuelĭ, pe carĭ în cele din urmă le-ar puté economisi. Austro-Ungaria a luatŭ parte dealtmintrelea și la demonstrațiune a navală dela Dulcigno, de ce sĕ lipséscă ea acum, când e vorba d'a se documenta înțelegerea între marile puterĭ?“

„Acéstă demonstrațiune navală ar fi încă celŭ mai micŭ rĕu, lucru principalŭ este și va rĕmâné încurcata cestiune a Orietului, care va trebui sĕ se resolve într'o ḍi. Décă voimŭ sĕ fimŭ onești și sincerĭ, trebue sĕ mărturisimŭ, că ómenii noștri de statŭ au avutŭ până acum puținŭ norocŭ în acéstă privință. După rĕscóla dela Filipopolŭ s'a datŭ dela Viena parola: „restabilirea statului quo.“ Și astăḍĭ? *Cine se mai gândesce astăḍĭ de a face acéstă pretensiune?* Dér cei din Viena nicĭ că au reținutŭ pe Serbia de a purta rĕsboiu cu Bulgaria, și Serbia, protegiata nóstră, este aḍĭ totalŭ bătută și noi nu suntemŭ în posițiune de a face ceva pentru acéstă țéră. Se înțelege de sine că în urma acésta, simpatia ce amŭ avut'o póte în Serbia piere și face locŭ unei antipatii, ba chiar urei. In urma acésta, câștigă Rusia totŭ mai multŭ têrêmŭ. Ea ajută Bulgariei sĕ-șĭ facă uniunea și va sprijini și pe Serbia, îndată ce acésta va voi sĕ pășéscă ca dușmană contra Austro-Ungariei. Rusia este în modŭ „oficialŭ“ aliata Austro-Ungariei, dér în realitate, și mai alesŭ în peninsula balcanică, este rivalulŭ ei, contrarulŭ ei, inimiculŭ ei....“

„Așa se presentă aḍĭ situațiunea politică. Riscămŭ de a fi declarațĭ de pesimiștĭ și de ómenĭ fricoșĭ, dér credemŭ de a ne împlinĭ o datoriă, décă arătămŭ cu degetulŭ asupra norilorŭ negri, ce se adună pe firmamentŭ. O tempestate curăță aerulŭ, dér póte, că ar fi mai bine pentru monarchia austro-ungară, décă nuorii cei grei și nuorii cei amenințătorĭ arŭ trece de astădată fără furtună.“

Din peninsula balcanică.

După cum comunică o telegramă din Constantinopolŭ, Bulgaria nu se mulțămesce cu unirea personală. Ministrulŭ de esterne bulgarŭ Zanov, care se află acum în Constantinopolŭ, s'a esprimatŭ, că elŭ nu s'ar fi însărcinatŭ cu misiunea sa la Pórtă, décă tractările ar fi sĕ se facă numai pe basa unirei personale. Zanov crede, că va puté obține o deplină unire a Bulgariei cu Rumelia ostică în privință legislativă și administrativă și în schimbŭ e gata a face orĭce concesiune în cestiunĭ de formă. pe carĭ Sultanulŭ pune prețŭ fórte mare.

Representantulŭ Porții la tractările de pace sêrbo-bulgare este instruitŭ, ca sĕ nu intre în discuțiunea cestiunei unirei bulgare-rumeliote și sĕ nu céră dela Serbia nicĭ o recunóscere formală a unirei.

Mare îngrijire domnesce privitorŭ la Grecia. Scirea, că flota grecéscă a plecatŭ la Creta, a pricinuitŭ acolo mare spaimă între Mohamedanĭ. Flota turcéscă din sînulŭ Suda constă numai din două fregate cuirasate, care n'arŭ puté resista Grecilorŭ. Numai scirea, că flotele marelorŭ puterĭ se adună în sênulŭ Suda a mai potolitŭ spaima. Garnisóna turcéscă se întăresce în Creta la 19,000 de ómenĭ. Ambasadorii puterilorŭ au încunosciințatŭ pe Said-pașa, că Turcia are mână liberă față cu Grecia.

Scirea că agenții diplomaticĭ din Sofia au primitŭ instrucțiunĭ, ca sĕ întreprindă unŭ pasŭ colectivŭ pe lângă guvernulŭ bulgarŭ pentru desarmare, stă în legătură cu înarmările ce le face ministerulŭ de rĕsboiu bulgarŭ pentru tóte eventualitățile. La organisarea celorŭ două brigade rumeliote se lucréză cu celŭ mai mare zelŭ. In Sofia se aștéptă sĕ soséscă unŭ curierŭ din Petersburgŭ cu o scrisóre din partea Țarului.

Ce privesce scirea dată de »Agenția Havas,“ că Grecia 'șĭ-ar fi schimbatŭ atitudinea și ar fi hotărîtŭ sĕ corĕspundă dorințelorŭ marilorŭ puterĭ, este cu totulŭ neîntemeiată.

Bismarck în contra Polonilorŭ.

(Urmare și fine).

La inceputulŭ insurecțiunei polone, în Parisŭ era judecată aceea cu bunăvoință. Tractările din camera deputațilorŭ au produsŭ ferbere în Francia și Anglia. Dér mulțămită ambasadorului francesŭ Lord Russel, împĕratulŭ Franciei și-a schimbatŭ părerea și tractările n'au avutŭ rele urmărĭ. Aḍĭ s'au schimbatŭ lucrurile. Avemŭ mai mulțĭ amicĭ în streinătate. Recunóscerea unei monarchii polone nu o vețĭ dobêndi. Vomŭ da Polonilorŭ scutŭ, dér décă ei voescŭ sĕ resolve cestiunea polonă între granițele prusiane, atuncĭ ḍicŭ ca Gladstone; »Hands off!« („Josŭ mâna!« Francesii abia se potŭ ocupa acum cu Polonii, ei se ocupă acum directŭ cu noi. Dela 1866 și 1870 Europa este în genere pré multŭ ocupată cu politica cea mare, decâtŭ ca sĕ pótă lua în considerare pe Polonĭ, dér pentru aceea lupta Polonilorŭ se continuă cu puterĭ întărite. Timpulŭ rĕpausului n'a fostŭ timpulŭ împăcărei pentru Polonĭ. Póte că sprijinulŭ oposițiunii este mai tare decâtŭ acela alŭ guvernului, altfelŭ nu-mĭ potŭ esplica progresulŭ Polonismului. (Neliniște in stânga.) Celŭ dintêiu imboldŭ la lupta pentru cultură mi-a datŭ președintele secțiunei catolice în ministeriulŭ cultelorŭ, Kretzik. Acéstă secțiune era încâtva o administrațiune polonisătóre în mijloculŭ guvernului pru-

sianŭ. (Auḑiţĭ! Auḑiţĭ! în stânga). Ea luà interesele bisericei catolice şi ale Poloniei sub sigilulŭ regelui şi sub autoritatea guvernului. (Aplause în drépta. Şuerăturĭ în centru). D-vóstră, domnilorŭ dintre Polonĭ, v'aţĭ bate în contra nóstră, décă aţĭ avé ocasiune, chiar şi fără o denunţare de patru sĕptĕmânĭ. Sĕu vrea vre unulŭ dintre d-vóstră sĕ 'şĭ dea cuvêntulŭ de onóre, că n'ar face-o? (Mare ilaritate). Asta o scimŭ, aşa de proştĭ nu suntemŭ! (Ilaritate). Polonii se alipescŭ de partidele duşmane guvernului unde potŭ, aşa în Reichstagŭ, unde nu se dau îndĕrĕtŭ a se coalisa cu partide feniane şi nihiliste. Suntŭ fracţiunĭ, care în tóte împrejurările ar fi în stare sĕ nege întocmirile monarchiei. Celŭ ce nu vrea sĕ lucreze cu noi sĕ nu pretindă avantagiele şi scutulŭ monarchiei. Asta se numea mai 'nainte escomunicare şi proscriere. (Aplause 'n drépta. Mare mişcare). Limba germană a datŭ pretutindenea îndĕrĕtŭ, în Alsaţia e o falā a vorbi franţuzesce. Asta este instreinare germană, fala servitorului în livrea sclipitóre, care în altă parte e necunoscută. Unŭ Germanŭ, care a fostŭ în Parisŭ, este încâtva o fiinţă mai înaltă, pórtă celŭ puţinŭ intre aceia, carĭ n'au fostŭ acolo, galónele de suboficerŭ. *Chiar şi în Boemia şi în Ungaria germanismulŭ a datŭ îndĕrĕtŭ.* Chiar şi Germanii suntŭ mândri, când se 'ntorcŭ din Polonia ca Polonĭ, ba chiar şi cu privire la nume. In Silesia de susŭ elementulŭ polonŭ s'a lăţitŭ numai în deceniele din urmă. Lucrulŭ a ajunsŭ până acolo că în Silesia de susŭ unŭ preotŭ nu vrea sĕ confirme pe copii, fiindŭ că aceştia se află în serviciu la Germanĭ. Aşa dér, noi nu purtămŭ luptă pentru cultură. Cu mĕsurile nóstre nu ne îndreptămŭ în contra vre-unei religiunĭ, ci în contra naţionalităţii. Ómenii însĕ suntŭ amăgiţĭ că vremŭ sĕ le luămŭ religiunea. (Rîsete in centru.) Prin strigătele d-vóstră batjocoritóre nu-mĭ puteţĭ discredita vorbele mele, v'aşŭ puté da doveḑĭ, încâtŭ cu jumĕtate v'aţĭ îndestuli. Astfelŭ de aţîţărĭ au adusŭ după sine concediarea multorŭ servitorĭ germanĭ. Nisuinţa d'a face pe Polonĭ sĕ simpatiseze pentru Germania a fostŭ o greşélă a rĕposatului rege, şi acum trebue s'o coregemŭ, ca sĕ câştigămŭ »ómenĭ sigurĭ«. Acésta e necesarŭ prin îmulţirea Germanilorŭ şi împuţinarea Polonilorŭ. Pentru cea dintêiu n'avemŭ nicĭ o îndreptăţire legală, dér avemŭ pentru espulsarea elementelorŭ strĕine; între acestea suntŭ mulţĭ agitatorĭ, carĭ potŭ face agitaţiunĭ polone cu mai mare dibăciă în Prusia decâtŭ în Rusia şi carĭ au abusatŭ de ospitalitate. Şi guvernulŭ rusŭ sufere sub acéstă agitaţiune. Aşadér espulsările suntŭ o mĕsură politică: vremŭ sĕ scăpămŭ de Poloni, streinĭ, căcĭ avemŭ destui d'ai noştri. In acéstă nisuinţă nu ne vomŭ lăsa a fi turburaţĭ prin vr'o oposiţiune căcĭ în acéstă privinţă suntemŭ înţeleşĭ cu statele vecine nouĕ. (Aplause în drépta. Nelinişte în stînga.) Nobilimea predă elementulŭ, care întreţine agitaţiunea; aceea posede în Posen încă 650,000 hectare, hectarulŭ aduce suma mijlociă de 15 mărcĭ arendă. Suma întrégă ar fi aşadér trei procente dintr'unŭ împrumutŭ de 100 milióne mărcĭ. E întrebarea acum, că óre Prusia n'ar puté espropria nobilimea polonă cu 100 milióne mărcĭ. Déca espropriămŭ pentru căi ferate, porturĭ, fortăreţe ş. a., de ce unŭ statŭ sĕ nu esproprieze pentru siguranţa sa? (Auḑiţĭ! Auḑiţĭ! Mare larmă.) Sĕ se plătésci după valórea deplină, şi póte că domnii s'arŭ bucura că-şĭ potŭ cumpĕra în Galiţia sĕu în Polonia, déca nu preferŭ sĕ-şĭ adăpostéscă banii în Parisŭ sĕu la Monaco. (Ilaritate şi murmure la Polonĭ.) Şi nicĭ fisculŭ domenialŭ n'ar face cu acésta o rea afacere. Nu ḑicŭ că guvernulŭ intenţionéză acésta acum, amintescŭ numai că peste totŭ ar fi cu putinţă acésta, póte că vorŭ chibzui d-nii Polonĭ lucrulŭ şi vorŭ face înşişĭ o propunere în acestŭ sensŭ. Deocamdată guvernulŭ intenţionéză sĕ dobândéscă moşiile polone ce devinŭ libere şi sĕ le arêndeze la Germanĭ, carĭ dau garanţa că vorŭ şi rĕmâné Germanĭ, carĭ înainté de tóte au femei germane. (Ilaritate). Arendaşii încetulŭ cu încetulŭ după 25 până la 50 de anĭ devinŭ proprietarĭ. Creditulŭ d'a cumpĕra asemenea moşii îlŭ vomŭ cere dela d-vóstră. (Aplause în drépta.) Atuncĭ vomŭ îngriji noi pentru aceea, ca funcţionarii şi soldaţii polonĭ sĕ se convingă în provinciile depărtate de Polonia despre avantagele civilisaţiunei germane. Firesce că totdéuna cu considerarea, ca funcţionarii sĕ nu ia în căsătoriă Polone. (Ilaritate.) Aceste proiecte le putemŭ face fără Reichstagŭ, ne putemŭ ajuta noi înşine print'unŭ împrumutŭ în Prusia. Câtŭ timpŭ va dura oposiţiunea în Reichstagŭ, vomŭ trebui sĕ ne gândimŭ la mijlócele, d'a ne ajuta înşine. Nu fără îngrijire privimŭ în viitorŭ, deşi nu ne ameninţă pericule esterne, dér cu acéstă maioritate a Reichstagului nu mergemŭ înainte. (Nelinisce în stânga şi în centru.) Trebue sĕ căutămŭ a ne mai întări; e posibilŭ, că provedinţa, care atâtŭ de favorabilă ne-a fostŭ până acum, găsesce că consciinţa naţională germană în faţa unei coaliţiunĭ esterne are nevoiă încă odată de unŭ focŭ curăţitorŭ şi limpeḑitorŭ. Trebue sĕ arătămŭ, că nu pe picióre de lutŭ, ci pe picióre de ferŭ stămŭ. Vomŭ trebui sĕ căutămŭ mijlóce, ca sĕ ne facemŭ independenţĭ de politica de obstrucţiune a maiorităţii Reichstagului. Nu sunt advocatulŭ unei asemenea politicĭ; dér când vĕdŭ causa patriei în periculŭ, nu voiu temporisa a da împĕratului sfaturĭ corĕspunḑĕtóre. Ar fi unŭ laşŭ ministrulŭ, care nu şĭ-ar pune capulŭ d'a mântui patria chiar şi în contra voinţii unei maiorităţĭ. (Aplause furtunóse în drépta. Şuerăturĭ în stînga.) Nu sunt dispusŭ sĕ lasŭ a se sfărîma succesele armatei nóstre în frecărĭ interne şi voiu găsi mijlóce sĕ lucrezŭ în contra acestora. (Aplause în drépta, nelinisce mare, vii şuerăturĭ în stînga şi în centru.)

SCIRILE ḐILEI.

Suntŭ câteva ḑile, de când *oficiulŭ postalŭ de aci nu are* din destulŭ *mărcĭ; ér câtŭ pentru ḑiare nu are de locŭ.* Numĕrulŭ de erĭ alŭ „Gazetei" nicĭ nu s'a putŭtŭ espedia din causa acésta. Direcţiunea poştelorŭ din Sibiu ar trebui sĕ 'ngrijéscă, ca oficiile postale din ţéră sĕ fiă de timpuriu provĕḑute cu mărcile necesare, ca sĕ nu sufere publiculŭ. Pe câtŭ suntemŭ informaţĭ, administraţiunea postei de aci a cerutŭ de multŭ sĕ i se triméta mărcĭ.

—x—

Comunitatea de avere a fostului regimentŭ românobănaticŭ, în adunarea sa generală din anulŭ trecutŭ, la stăruinţa neobositului preşedinte alŭ ei, d-lŭ generalŭ *Traianŭ Doda, a decisŭ înfiinţarea unei scóle industriale* pentru instruarea teoretică şi practică a elevilorŭ în mai multe ramurĭ ale industriei. Pentru scopulŭ ḑidirei acestei scóle a votatŭ 85,000 fl. Scóla acésta precum e plănuită are sĕ fiă unică în felulŭ ei in Ungaria.

—x—

In afacerea *institutului de creditŭ ruralŭ,* pe care Ungurii vréu sĕ-lŭ înfiinţeze în Ardealŭ în contra institutului „Albina", reuniunea economică ardelénă a ţinutŭ o conferinţă privată şi a hotărîtŭ sĕ aştepte acţiunea deputaţilorŭ ardelenĭ din dietă în acéstă privinţă.

—x—

Notămŭ pe următorii rătăciţĭ, carĭ s'au înscrisŭ la »Kulturegylet«, cu nouĕle nume „patriotice": *Muntyán Péter* şi *Merina Péter,* industriaşĭ în *Deva; Stojka József,* comerciantŭ în *Baia de Crişŭ; Zsojzan Zsofi,* învĕţătóre în *Zamŭ; Stojka Péter,* învĕţătorŭ în *Petroşenĭ.* Dumneḑeu sĕ'i erte!

—x—

Maiestatea Sa monarchulŭ a dăruitŭ 500 fl. pentru cei ce au suferitŭ daune prin inundarea Mureşului şi 1000 fl. pentru cei păgubiţĭ prin inundarea Someşului.

—x—

Corporaţiunea învĕţătorilorŭ ungurĭ din cerculŭ *Solnocului* a hotărîtŭ ca membrii ei sĕ adune definiţiunile cele false sĕu necorespunḑĕtóre inteligenţii scolarilorŭ din manualele de gramatică, precum şi mancităţile în metodă şi sĕ le presinte viitórei adunărĭ. E vorba d'a se porni în tótă ţéra o mişcare în contra acestorŭ cărţĭ şi sĕ róge pe ministrulŭ a pune la cale lucrarea şi introducerea obligătóre a unei gramatice bune, corĕspunḑĕtóre cerinţelorŭ didactice.

—x—

Comanda supremă a honveḑilorŭ a datŭ o ordinaţiune, ca oficerii de statŭ majorŭ din cavaleriă sĕ se esercite în viitorŭ a comanda tóte trei speciile de arme, deórece în timpŭ de rĕsboiu adeseorĭ potŭ venì în situaţiune a comanda independentŭ trupe mixte. Chiar la manevre s'a observatŭ acésta.

—x—

Ida Ferninger, móşă din *Deva,* după ce *fiica sa* de 17 anĭ în presenţa ei *s'a otrăvitŭ* şi după ce i-a spălatŭ corpulŭ, a îmbrăcat'o şi a aşeḑat'o frumosŭ pe mésă între perine, *s'a otrăvitŭ* şi ea cu chibrite. Causa acestorŭ otrăvirĭ e miseria.

—x—

Suntŭ mai multe lunĭ, ḑice »Democratulŭ din Ploescĭ, de când prin Ploescĭ ca şi prin alte părţĭ ale României se preumblă *nişte ţigăncĭ venite din Braşovŭ,* curatŭ îmbrăcate, şi nişte băeţĭ de ai lorŭ, care cutrierândŭ suburbiile intră prin curţĭ şi case, pe unde vĕdŭ că sunt dómne, atuncĭ pe când lipsescŭ bărbaţii, şi se prefacŭ că avêndŭ sĕ mérgă la Bucurescĭ pentru a'şĭ vedea câte unŭ părinte şi lipsindu-le banĭ de cheltuiélă, suntŭ silite sĕ vîndă unŭ inelŭ scumpŭ de aurŭ cu diamantŭ ce 'lŭ are găsitŭ de câţĭva anĭ la Braşovŭ şi pe care de nevoiă l'arŭ da pentru 20 de francĭ. Inelele însĕ suntŭ false şi făcute astfelŭ ca sĕ înşele vederea, avêndŭ şi nişte litere săpate innăuntru, care se cumpĕră de dómne ca chilipirŭ pe câte 5 şi până la unŭ francŭ chiar, când valórea lorŭ nu e nicĭ 50 de banĭ. Astfelŭ, puţine case au scăpatŭ care sĕ nu fie înşelate de acestŭ felŭ de escrochĭ, care se ḑice că ar fi în conivenţă cu unŭ fabricatorŭ de aşa inele din Braşovŭ. Înşelătoria s'a datŭ pe faţă numai după ce din mai multe părţĭ s'aŭ presintatŭ asemenea inele pe la bijutierĭ, care le-au constatatŭ că suntŭ false.

—x—

Au sositŭ din Tula la *Reni patru-spre-ḑece vagóne cu patróne.* Unŭ milionŭ de aceste patróne este destinatŭ pentru Bulgaria. Maiorulŭ Vancoff este însărcinatŭ cu primirea lorŭ şi transportarea la Ruşciuk, scrie „Telegrafulŭ«.

—x—

Principele Muntenegrului a plecatŭ la *Petersburgŭ.* Acéstă misteriósă plecare dă multă bătaiă de capŭ celorŭ interesaţĭ.

—x—

Din *Veliki-Izvorŭ* se anunţă oficialŭ, că o cétă de *Bulgarĭ* au trecutŭ graniţa sêrbéscă şi *au jăfuitŭ* o cirédă de vite, trecênd'o în Bulgaria. Proprietarii vitelorŭ trecură graniţa bulgară sĕ 'şĭ caute vitele, dér la Gulemanove au fostŭ atacaţĭ şi omorîţĭ. Prefectulŭ bulgarŭ din Cula eşì la faţa locului, puse sĕ înormênteze pe cei ucişĭ, fără a lua procesŭ verbalŭ oficialŭ despre acestŭ casŭ.

Sălnicŭ la 24 Ianuariu 1886.

Onorate D-le Redactorŭ! Am ţinutŭ totdéuna că nu póte sĕ ne strice noue Românilorŭ demascarea acelora, carĭ, sub scutulŭ posiţiunei ce au, voiescŭ a călca legea şi a face din liberulŭ arbitriu lege.

Domnia-Vóstră aţĭ datŭ locŭ în colonele bĕtrânei „Gazete" tuturorŭ acelora, carĭ voiau a face cunoscute publicităţii astfelŭ de acte de volniciă şi de aceea sperezŭ, că nu-mĭ veţĭ denega nicĭ mie puţinŭ spatiu în aceea preţuită fóiă, pe alŭ cărei drapelŭ între alte macsime se vede a fi inscrisă şi aceasta: „Gutta cavat lapidem, non vi sed saepe cadendo." Pe românesce: Facă-se numai cunoscute tóte actele de volniciă, căcĭ şi tirania odată va trebuì sĕ înceteze. Aderentŭ acestei macsime, vinŭ a vĕ împărtĕşi următórele:

Incă în Decemvre anulŭ trecutŭ 1885 mi-se cerù estradarea listei feciorilorŭ din 1866, carĭ ajungŭ acuma la asentare. Ca preotŭ românŭ am estrasŭ din matricula betezaţilorŭ, care charŭ Domnului până în ḑiua de astăḑĭ se pórtă încă în limba română, am estrasŭ ḑicŭ aceea lista în limba română şi am înaintat'o oficiului notarialŭ. Ce se veḑĭ însĕ? Adjunctulŭ notarialŭ Simay Antal, după cum afirmă cu scirea şefului sĕu, îmĭ respinge lista din următórele motive: Nru. 45—885 / k. i. Reverendului Domnŭ I. S. parochŭ gr. cat. în Sălnicŭ.

Estrasulŭ născuţilorŭ şi alŭ botezaţilorŭ, ce laţĭ înaintatŭ, sub ·/. se retrămite cu aceea îndrumaţie, ca sĕ-lŭ facĭ de nou în limba maghiară, şi se binevoiescĭ a mi-lŭ trimite câtŭ de curêndŭ.

Trebuia sĕ se retrămiţă şi pentru aceea, că starea părintelui, indicatŭ în estrasŭ, nu se póte pricepe, — mai departe însé, fiindŭ limba maghiară cea oficiósă, te rugămŭ s'o iai în considerare. Dela primăria comunală. Sălnicŭ 1885, 9 Decemvrie. (Urméză subscrierea adjunctului notarialŭ şi a subprimarului.)

La acéstă scrisóre i-am respunsŭ cumcă limba oficiósă a bisericei române este limba română în care se pórtă matricula. Negŭ cumcă limba oficiósă este limba maghiară şi în comuna curatŭ română, căcĭ apriatŭ ḑice articlulŭ de lege 44 din 1868, §. 5 cumcă limba protocolară în comună este aceea, de care se ţine maioritatea poporaţiunei. Insoţită de aceste motive am înaintatŭ de nou lista către oficìulŭ notarialŭ cugetândŭ cumcă adjunctulŭ notarialŭ se va fi mai înţelepţitŭ şi va înainta lista locurilorŭ mai înalte, şi fără a fi „magyar nyelven kiállitva" (făcută în limba maghiară).

Acesta însĕ urmândŭ póte instrucţiunilorŭ primite dela şovinistulŭ sub-pretore Kávási din Taşnadŭ face o nouă năsdrăvăniă în înşirarea de motive. Étă şi acéstă hârtiă în traducere fidelă:

Nr. 48—885 / k. i. Reverendului domnŭ I. S. preotŭ gr. cat. în locŭ. Susţinêndŭ recercarea nóstră din 9 l. c. sub numĕrulŭ 45, şi în urma rĕspunsului d-tale de sub N-rulŭ 22 din 9 a l. c., te îndrumămŭ la articululŭ de lege 44, § 5 din anulŭ 1868. De nou înaintatulŭ estrasŭ sub ·/. ţi-lŭ retrimitemŭ, alăturândŭ sub 2/. o tipăritură, pentru ca s'o întregescĭ în limba maghiară, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că cunoscĭ pe deplinŭ limba maghiară, şi astfelŭ pentru neplăcerile ce s'ar nasce de aicĭ te facemŭ responsabilŭ. Vĕḑêndŭ că adjunctulŭ S. A. voiesce a se juca de-a baba órba am ţinutŭ lista la mine aşteptândŭ sĕ vĕdŭ ce va mai urma şi din acéstă lucrare ilegală a adjunctului notarialŭ. Se apropia anulŭ nou, cândŭ într'o bună diminéţă unŭ trimisŭ alŭ adjunctului îmĭ cere lista acuma *fiă şi în limba română.* Ii venise adecă d-lui adjunctŭ o pedépsă în banĭ şi poruncă aspră de a înainta acea listă.

Astfelŭ dară bunulŭ patriotŭ şĭ-a cam friptŭ degetele în spuza şovinismului. Bine ar fi déca toţĭ patrioţii, carĭ cu călcarea legei voescŭ a face merite, ar păţi-o ca marele cunoscĕtorŭ de legĭ, adjunctulŭ S. A.

După carĭ primiţĭ asigurările deosebitei stime ce Vĕ păstrezŭ.

I. S. preotŭ gr. cat.

Giovenale Vegezzi-Ruscalla.

„Romànulŭ“ dela 2 Februariu publică următórea interesantă corespondenţă din Italia:

Giovenale Vegezzi-Ruscalla, publicistŭ italianŭ şi cetăţenŭ românŭ, unulŭ din cei mai ardenţĭ amicĭ ai României, a încetatŭ din viéţă la Torino, după cum s'a anunţatŭ deja, în etate de 87 anĭ, după o scurtă maladie şi cincĭ anĭ după ce-şĭ perduse vederea. Ḑiarulŭ italianŭ din Roma »Il Diritto‘ anunţândŭ mórtea eminentului filo-românŭ Vegezzi-Ruscalla ḑice, că deşi prevĕḑută, nu mai puţinŭ durerósă ne sosesce notiţa morţei adevĕratului patriarchŭ alŭ filo-romànilorŭ italianĭ. Perderea lui Vegezzi-Ruscalla — adaogă „Il Diritto« — va fi nu atâtŭ de multŭ simţită printre Italianĭ, precum va fi la Bucurescĭ şi în tótă România, unde a devenitŭ forte poporarŭ numele lui Vegezzi-Ruscalla«.

Născutŭ la 4 Septemvre 1798, Vegezzi-Ruscalla era unulŭ dintre cei mai distinşĭ publicistĭ, aparţinêndŭ acelei falange de ómenĭ marĭ si de apĕrătorĭ glorioşĭ ai drepturilorŭ naţionalităţilorŭ, acelei generaţii puternice, care a datŭ ómenĭ iluştri în tóte ramurile cunoscinţelorŭ omenescĭ.

Vegezzi-Ruscalla s'a ocupatŭ cu multă ardóre de filologia neo-latină, a tradusŭ multe opere portughese, francese, spaniole, etc.; elŭ era membru alŭ Academiei din Portugalia. Din limba englesă şi din cea germană a tradusŭ mai multe cărţĭ privitóre la agricultură şi la geologie, din limba spaniolă poeme, din cea română mai multe nuvele istorice: elŭ era membru şi alŭ Academiei române; n'a uitatŭ nicĭ limba polonă, traducêndŭ din acéstă idiomă mai multe romane. Der publicaţiile cele mai întinse ale ilustrului scriitorŭ şi venerabilului amicŭ alŭ ţĕrei nóstre suntŭ monografiele etnografice.

Multă vreme n'a fostŭ cestiune importantă pe care elŭ sĕ n'o fi tratatŭ în presa italiană cu adâncimea de vederĭ şi cu claritatea, pe care 'i le cunoscŭ toţĭ. Articolele lui fură în mare parte reproduse şi comentate şi de presa străină şi mai alesŭ de ḑiarele române din Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, etc., precum şi de ḑiaristica română de peste munţĭ

In timpulŭ din urmă, censurà cu multă asprime tratatulŭ dela Berlinŭ, mai alesŭ spoliarea nedréptă pe care Rusia, folosindu-se de somnolenţa Europei, o făcŭ României, luându-i, una din provinciile cele mai frumóse şi mai înfloritóre: Basarabia! Vegezzi-Ruscalla a fostŭ multă vreme înaltŭ funcţionarŭ alŭ ministerului de esterne în Italia, trecŭ pe urmă la celŭ de interne, şi fù inspectorŭ generalŭ alŭ temniţelorŭ; la Cameră a fostŭ de mai multe orĭ trămisŭ a represinta Italia şi în cele din urmă era representantulŭ provinciei de Lucca; elŭ a ocupatŭ mai multe sarcinĭ guvernative, pe care le-a împlinitŭ cu dibăciă şi patriotismŭ. E vrednicŭ de însemnatŭ, că în viaţa sa, acestŭ ilustru publicistŭ s'a ocupatŭ multŭ de România. Elŭ era unulŭ dintre cei dintêiu filo-românĭ care a profesatŭ o simpatiă profundă pentru sentinela latină dela Dunăre, care de 18 secole, în mijloculŭ atâtorŭ vijelii, îşĭ ţinù neatinsă naţionalitatea. Urmărindŭ cu dragoste şi răbdare tóte evenimentele ce frămîntară ţera nóstră, orĭ ce ḑi de durere şi de restrişte pentru Românĭ, era şi pentru dênsulŭ o ḑi de doliu.

Dela 1830 elŭ a începutŭ sĕ apere drepturile poporului românŭ cu atâta energiă şi eficacitate, încâtŭ esemplulŭ lui fù urmatŭ de alţĭ sciitorĭ celebrii ca Edgard Quinet, Ubicini, Michelet, etc., carĭ produseră opere renumite cu privire la naţiunea română dela Dunăre. Vegezzi-Ruscalla neteḑì drumulŭ, şi în urma lui mulţĭ publicişti îmbrăţişară cu ardóre causa Românilorŭ; ceea ce se vede lămuritŭ din ḑiarele italiane: „La Libertà,« „La Capitale,“ »Il Cittadino di Savona,“ „l'Italie,« „La Gazzetta di Torino,« „La Lombardia« şi. mai cu deosebire, „La Riforma,“ şi »Il Diritto“, două ḑiare carĭ au o stimă şi o afecţiune limitată pentru România. In acestŭ din urmă nota simpatică o ţine susŭ unulŭ din principalii sĕi redactorĭ politicĭ şi directorŭ alŭ părţii literare. Amŭ numitŭ pe comandorulŭ şi profesorŭ B. E. Maineri, amicŭ alŭ ţĕrei nóstre. In timpulŭ rĕsboiului din 1877-78 tótă presa italiană făcŭ urărĭ călduróse pentru triumfulŭ Piemontului Orientalŭ, cum ilŭ chema regretatulŭ Vegezzi-Ruscalla.

Şi n'a fostŭ nicĭ o cestiune privitóre la Românĭ, pentru care Vegezzi-Ruscalla sĕ nu ia condeiulŭ spre a le apăra înteresele cu tótă aprinderea tinereţei, de şi etatea îi era de 87 anĭ, şi continuă a scrie pentru naţiunea română cum, nu de multŭ, se potŭ vedea prin ḑiarele italiane din Turin, Milanŭ, Genova, Savona, carĭ publicară articole fórte meritóse asupra cestiunilorŭ naţionale ale României.

Şi, muţlumită acestui sprijin şi sprijinului altorŭ filo-românĭ carĭ'i imitară esemplul, România înumĕră astăḑi în Italia întrégă şi mai alesŭ la Roma, multe ilustraţiunĭ de ale presei carĭ susţinŭ drepturile naţionale române. In „Dirito“ şi în „Reforma‘ am vĕḑutŭ nu o singură dată scrierĭ cugetate bine, cu privire la naţiunea nóstră, Italia, o ḑicea şi o repeta adesea orĭ regretatulŭ Vegezzi Ruscalla, orĭ de câte orĭ apără pe România, se apără pe dênsa, pentru că esistenţa ei este întemeiată pe dreptulŭ de naţionalitate. Domnulŭ Cairoli, fostŭ preşedinte alŭ consiliului de ministri, amicŭ intimŭ alŭ d-lui B. E. Maineri, care nu puţinŭ a contribuitŭ prin interventiunea sa pe lângă d. Cairoli, spre a recunósce mai repede proclamarea regatului Românŭ, intervenţiune, care 'i-a atrasŭ din partea fostului ministru alŭ ţĕrei la Roma, d. Nicolae Creţulescu, conferirea Coronei României; d. Crispi, fostŭ ministru, d. Oliva, fostŭ ministru, fostŭ directore alŭ ḑiarului „La Riforma“, deputatŭ în parlamentulŭ italianŭ şi publicistŭ şi care cunósce limba română, ocupându-se în ultimulŭ timpŭ cu traducerea poesielorŭ regretatului C. A. Rosetti şi unulŭ din cei mai asidioşĭ lectorĭ ai ḑiarului »Românulŭ,‘ care se primesce dela 1870 la Biblioteca Camerei deputaţilorŭ; domnulŭ Primo Levi, directorŭ alŭ ḑiarului »La Reforma« tînĕrŭ cu mare talentŭ; d, B. E. Maineri, publicistŭ italianŭ cunoscutŭ şi pe care în curênd sperămŭ, că oraşulŭ sĕu natalŭ ilŭ va trimite sĕ represinte naţiunea italiană în Parlamentŭ. suntŭ dintre cei mai inteligenţĭ apărătorĭ ai poporului românŭ; putemŭ cita apoi cu recunoscinţă şi alţĭ apărătorĭ şi prietenĭ ai României printre persónele ce ocupă funcţiunĭ înalte în statulŭ Italianŭ, ca actualulŭ preşedinte alŭ consiliului de ministri Depretis, precum şi foştii miniştri Mancini, Bacceli, etc. Comitele Tornelli, representantele Italiei la Bucurescĭ, comandorulŭ Malvano, directorulŭ generalŭ alŭ politicei srăine italiană, comandore Peiroleri, directorulŭ generalŭ alŭ ministerului de esterne, etc. etc., şi ar fi prea lungŭ sĕ vorbimŭ aicĭ de ceilalţĭ filo-românĭ. Acum legăturile de prietenie şi legăturile de sânge între aceste două naţiunĭ surorĭ suntŭ destulŭ de bine consolidate, mulţămită sprijinului desinteresatŭ alŭ ḑiaristicei şi alŭ mai multorŭ persóne politice emininte, carĭ dau inspiraţiune unora din ḑiarele localĭ şi din provinciele italiane.

(Va urma.)

DIVERSE.

Louise Michel. — Vestita anarchistă neîntreruptŭ preocupă tótă pressa francesă. De când e eliberată fără voia ei, »amărîta Luisa«, totŭ vorbeşte şi fantaseză de revoluţiunĭ, ca sĕ scape acéstă lume de nevoile sociale. Unŭ ḑiarŭ francesŭ cu satiră bine nimerită caracteriseză pe »marea cetăţenă«. Ḑiarulŭ scrie următórele: Louise Michel declară în manifestaţiunea sa, că înainte de tóte se încercă a reforma lumea, şi numai după ce va desrobì lumea de grelele cătuşe ale ignoranţei, se va re'ntórce în prinsóre. Spre acestŭ scopŭ înainte de a pleca la plimbarea ei de dimineţă, a luatŭ cu sine o bucăţică de pâne négră şi o duzină de batiste spre a şterge cu ele lacrămile poporului. Mai ântêi făcŭ o visită lui Henri Rochefort; Louise Michel îşĭ scóse batista ca sĕ şteargă cu ea fruntea renumitului anarchistŭ. »Frate — ḑise ea — pentru ce lucri, când aşa de bine iţĭ tigneşte lenevirea?« — „Pardon, iubita mea Luisa — replicà Rochefort, — der veḑĭ, că sunt ocupatŭ. Sera trebue sĕ mergŭ în hotelulŭ „Drouot“, sĕ 'mĭ cumpĕrŭ unŭ Trouillebert. Las'că vomŭ vorbì altădată, când voiu fi mai puţinŭ ocupatŭ; şi pănă atuncĭ trebue sĕ ai răbdare, scii că toţĭ lucrămŭ ca se putemŭ trăì“. Louise Michel i-a întinsŭ pânea. „Mulţămescŭ ,ḑise Rochefort, te-am invitatŭ la dejunŭ, şi n'ar fi frumosŭ ca se mancŭ fără nicĭ unŭ apetitŭ. Ai face bine însĕ de te-ai distrage puţinŭ. Pof tesce unŭ „chek“ pentru firma lui Rothschild, şi o lojă în teatrulŭ Alcazar, unde vorŭ danţa astă seră cancanulŭ“. Louise a suspinatŭ adêncŭ şi s'a depărtatŭ. Amploiaţii firmei lui Rothschild au primit'o cu mare complesanţă şi cu distinsă onóre, spunêndu-i, că baronulŭ Rothschild doresce a plăti „chek“-ulŭ. Inaintea renumitului banchierŭ erau grămădite o mulţime de telegrame şi scrisorĭ; ochii sĕi privéu osteniţĭ la numerii cei uriaşĭ er mişcările-i erau agitate. „Cetăţene, ḑise Luisa cu óreşĭ care surprindere, scoţêndu-şĭ o a doua batistă, pentru ce lucri? pivniţele tale suntŭ pline de aurŭ!“ — „O! iubită d-şóră rĕspunse complesantulŭ bancherŭ — o astfelŭ de vieţă trăimŭ acuma, încâtŭ numai celorŭ sĕracĭ le este permisŭ ca sĕ lenevescă“. Luisa înspăimêntată 'şĭ-a întorsŭ spatele şi s'a grăbitŭ în Montmartre. Se întâlnì cu două cusătorese, carĭ mergeu repede la lucru. „Surorilorŭ — ḑise Luisa — rĕu sĕ plătescŭ lucrurile femeescĭ. Pentru ce nu vi le forţaţĭ drepturile?“ — Nu ne plângemŭ în contra sorţii, rĕspunseră ele, lucrămŭ şi iubimŭ. E dreptŭ că scumpŭ e traiulŭ, der totŭ ne mai rĕmânŭ doi-trei banĭ sĕ ne cumpĕrămŭ câte ceva. Şi în sfêrşitŭ nu peste multŭ o sĕ sosescă primăvera, când fericite ne vomŭ desféta cu amanţii noştri sub umbra arborilorŭ. Nu ne conturba tu, Luisă amărîtă!“ — „O — murmură marea cetăţénă, — ce a devenitŭ acestŭ poporŭ! Mergŭ la prietenulŭ meu Lisbonne şi îi voiu povesti nĕcazulŭ meu. Numai elŭ mĕ pricepe, că elŭ se numesce Maximus şi e aşa de înţeleptŭ ca Larochefaucauld. A întratŭ în cârcĭuma lui Bagno, şi acolo vĕḑù pe Lisbonne în societatea mai multorŭ ómenĭ beţĭ. — Ce vĕdŭ ochii mei — esclamà Luisa amărîtă, scoţêndu-şĭ batista a treia, ca sĕ ştérgă fruntea înfierbêntată a prietenului. »Concetăţene, tu lucri?« Maximus spăriatŭ se uità la ea »—Dómnă — rĕspunse în sfêrşitŭ — n'ai voì sĕ-mĭ fi casieriţă? Sapristi, ce reclamă ar fi asta pentru mine! »O sută de francĭ iţĭ plătescŭ pe ḑi‘ — »Banĭ, mie banĭ — sbierà Luisa — mie, Luisei Michel?! Ah! e prea multŭ! Te urĕscŭ, tu lume miserabilă! Rĕmasŭ bunŭ idei liberale, rĕmasŭ bunŭ reforme, de carĭ am visatŭ. Er tu sclavŭ miserabilŭ, ia cepulŭ singurŭ dela buţile de bere! De aḑĭ încolo îmĭ voiu petrece şi eu şi încă astă séră o sĕ mĕ ducŭ la teatrulŭ Alcazar, ca sĕ vĕdŭ danţulŭ cancanŭ!‘ — In teatru sunetulŭ viforosŭ alŭ aplauselorŭ s'a sfêrşitŭ deja şi Grille d'Egont, vestita danţătóre, şedea tocmai în camera ei desbrăcându-se de trico, când a întratŭ Louise Michel. »Cetăţenă Grille d'Egont — ḑise Luisa cu severitate — creḑĭ, că cu cancanele tale necuviinciose vei scăpa suburbiile nóstre? Cu ce farmecŭ diavolescŭ ţi-a succesŭ sĕ fi atâtŭ de poporală?« — Cu farmecŭ? — replicà Grille d'Egont — cu muncă, dómna mea, privesce la aceste tricourĭ! Creḑĭ, că pentru mine e o plăcere, ca sĕ mĕ îmbracŭ în tóte sĕrile în aceştĭ pantalonĭ strîmţĭ şi ore întregĭ sĕ mĕ chinuescŭ în ele?‘ — Louise Michelŭ nu rĕspunse nimicŭ, ci scóse o a patra batistă, ca sĕ ştérgă picióreIe domnişórei Grille d'Egont. — Servitorulŭ lojelorŭ a auḑitŭ în sera aceea, că o dómnă bĕtrână, când eşise din Alcazar, ḑise încetŭ întru sine: »Fiind că tótă lumea lucréză, prinsórea e uniculŭ locŭ, unde poţĭ sĕ lenevescĭ!«

***

Ucigaşĭ gróznicĭ. — Ḑiarele din Petersburgŭ scriu despre următorele: La o cârcĭumă din Mizronetra 10 bărbaţĭ mascaţĭ au cerutŭ nóptea sĕ li se deschiḑă. Când cârcĭmăriţa deschise uşa, unulŭ dintre mascaţĭ aţîntì unŭ pistolŭ spre ea, şi o ameninţà cu mórte, de nu-i va spune, unde îşĭ păsteză banii. Când féta crîşmăriţei vĕḑù primejdia în care se află mamă-sa, îngenunchià înaintea tâlharilorŭ şi sărutându-le mânile, îi rugà ca s'o omóre mai bine pe ea decâtŭ pe mumă-sa. Tâlharii au întratŭ în casă şi au spartŭ tóte mesele şi dulapurile luândŭ tóte obiectele de valóre. N'au găsitŭ însĕ multŭ şi înşelaţĭ fiindŭ în speranţa lorŭ, au hotărîtŭ sĕ-şĭ rĕsbune în contra mamei şi a fetei. Le-au legatŭ pe amêndouĕ şi au împrăştiatŭ împrejurulŭ lorŭ patru braţe de paie şi după aceea le-au datŭ focŭ. Nenorocitele în curêndŭ au şi muritŭ. Nicĭ crîşmarulŭ n'avù o sórte mai bună, cu tóte că a isbutitŭ sĕ sară afară prin feréstră desculţŭ şi numai într'o cămaşă; afară însĕ erau postaţĭ mai mulţĭ tâlharĭ, carĭ l'au chinuitŭ cumplitŭ: l'au ţinutŭ o oră întrégă în gerulŭ celŭ mai mare pe bietulŭ omŭ, vĕrsândŭ totŭ mereu apă pe corpulŭ lui, pănă ce l'au făcutŭ sloiu de ghiaţă După acestŭ faptŭ înfricoşatŭ tâlharii s'au depărtatŭ. O fetiţă de 8 anĭ a crîşmarului se ascunse neobservată în grajdŭ. Ea povestì autorităţilorŭ acéstă faptă barbară şi poliţia a isbutitŭ a prinde pe vr'o câţĭ-va din tâlharĭ, carĭ erau din satulŭ vecinŭ.

***

Băeţii clown-ului. — Pe paiaţulŭ circului »Barella,« din Sinigaglia, Franciscŭ Beckert, tribunalulŭ de acolo l'a condamnatŭ la 6 lunĭ arestŭ, pentru că-şĭ tracta neumanŭ pe băeţii sĕi. Pertractarea a aruncatŭ lumină asupra încercărilorŭ oribile, la carĭ suntŭ supuşĭ băeţii pentru acéstă carieră. Sêrmanii băeţĭ erau plinĭ de rănĭ şi de umflăturĭ, şi spre gróza celorŭ presenţĭ au istorisitŭ, că tatălŭ lorŭ s'a obicĭnuitŭ a le înfunda gura, ca sĕ împedece plânsulŭ şi vaetele lorŭ. Prin vecinii lui Beckert, deja de multŭ era cunoscutŭ înaintea lumii, barbara tractare a băeţilorŭ din partea tatălui lorŭ şi înainte de ce l'a trasŭ tribunalulŭ la cercetare, publiculŭ deja de multŭ ilŭ condamnase, şi în ajunulŭ arestării, când s'a presentatŭ Beckert în circŭ, publiculŭ a făcutŭ unŭ sgomotŭ atâtŭ de mare, că directorulŭ circului a fostŭ nevoitŭ a-lŭ trimite afară. Se auḑiau strigăte: „în iadŭ cu elŭ, omorîţi-lŭ.“ Sgomotulŭ s'a liniştitŭ numai după ce poliţia a împrăştiatŭ publiculŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Convenţiunea bulgaro-turcéscă.

CONSTANŢINOPOLŬ, 3 Fevruarie. — Sultanulŭ a sancţionatŭ convenţiunea bulgaro-turcéscă. Înalta Pórtă a aşternutŭ marilorŭ puterĭ acéstă convenţiune, convocândŭ conferenţa pentru rectificarea ei.

După „Times“, convenţiunea cuprinde următórele puncte: a) Amêndouĕ părţile recunoscŭ tractatulŭ dela Berlinŭ ca valabilŭ afară de acele puncte carĭ se modifică prin noua convenţiune. b) Statutulŭ administrativŭ alŭ Rumeliei orientale se va revida. c) Anumite sate turcescĭ în ţinutulŭ Rhodope din Rumelia orientală rĕmânŭ supuse înaltei Pórte. Prinţulŭ Bulgariei este numitŭ guvernorŭ alŭ Rumeliei orientale pe timpŭ de cincĭ anĭ. Numirea lui se face fără a apela mai departe la marile puterĭ. e) Prinţulŭ Bulgariei se obligă a venì în ajutorŭ Turciei cu contingentulŭ armatei sale în casŭ de rĕsboiu.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 2 Februariu st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.58
Argint românesc	»	8.43	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	10.01
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10 32
Galbenĭ	»	5.86	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.1/2	»	124.3/4
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 2 Februariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	101.45
Rentă de hârtiă 5%	92.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.05
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113.—
Bonurĭ rurale ungare	104 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.76
Bonurĭ rurale transilvane	103 75
Bonurĭ croato-slavone	103.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.25
Renta de hărtiă austriacă	84.10
Renta de arg. austr.	84.30
Renta de aurŭ austr.	112 30
Losurile din 1860	—
Acţiunile băncei austro-ungare	871 —
Act. băncei de creditŭ ung.	306.50
Act. băncei de creditŭ austr.	299.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	10.01 –
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI Braşovŭ.